

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J. K.

przeciwko R. G.

o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 grudnia 2010 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w W. z dnia 14 czerwca 2010 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie i skargę kasacyjną Justyny Kołodziejek kieruje do rozpoznania przez Sąd Najwyższy w ramach przedsądu.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 14 czerwca 2010 r. Sąd Okręgowy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił skargę kasacyjną powódki J. K. od wyroku tego Sądu z dnia 26 marca 2008 r. oddalającego apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego w W. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 sierpnia 2007 r. wydanego w sprawie przeciwko R. G., którym przywrócono powódkę do pracy i zasądono na jej rzecz wynagrodzenie za cały czas pozostawania bez

pracy w kwocie 818 zł (brutto) za każdy miesiąc pod warunkiem podjęcia pracy w terminie 7 dni od daty uprawomocnienia się wyroku wraz z ustawowymi odsetkami od dnia podjęcia pracy.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd wskazał, że postanowieniami z dnia 13 maja 2009 r., w wykonaniu zarządzenia Sądu Najwyższego z dnia 4 maja 2009 r. II PK 15/09, ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 8.184 zł i z tego względu odrzucił skargę kasacyjną powódki jako niedopuszczalną. „Odrzucając skargę kasacyjną Sąd Okręgowy prawidłowo obliczył wartość przedmiotu zaskarżenia, jednakże niewłaściwie uzasadnił rozstrzygnięcie w tym zakresie, co skutkowało uchyleniem postanowienia” z dnia 13 maja 2009 r. przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 10 listopada 2009 r. II PZ 13/09 „oraz nieprawidłowym określeniem wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną w postanowieniu Sądu Okręgowego z dnia 3 lutego 2010 r.” (na kwotę 11.496 zł).

W ocenie Sądu Okręgowego skarga kasacyjna jest niedopuszczalna ponieważ wartość przedmiotu sporu w rozpoznawanej sprawie jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych (art. 398² § 1 k.p.c.). W piśmie z dnia 11 czerwca 2007 r., precyzującym ostatecznie pozew, miesięczne wynagrodzenie powódki określono na 1.500 zł, bez wskazania czy jest to kwota brutto czy netto. Dlatego też Sąd Rejonowy słusznie przyjął wskazaną kwotę 1.500 zł jako kwotę brutto i na tej podstawie dokonał także wyliczenia kosztów procesu. W ocenie Sądu Okręgowego, wskazanie przez pełnomocnika powódki dopiero w apelacji z dnia 2 października 2007 r., że w piśmie z dnia 11 czerwca 2007 r. wynagrodzenie to zostało podane w kwocie netto, a nie brutto – a więc wskazanie przez niego kwoty 1.776 zł (brutto) w miejsce kwoty 1.500 zł określonej przed Sądem pierwszej instancji stanowiło niedopuszczalne na tym etapie postępowania rozszerzenie powództwa (art. 383 k.p.c.). W konsekwencji wartość przedmiotu zaskarżenia w wysokości 21.312 zł (obliczonej jako dwunastokrotność wynagrodzenia powódki brutto, tj. kwoty 1.776 zł) została nieprawidłowo określona przez pełnomocnika powódki już na etapie postępowania apelacyjnego. W ocenie Sądu Okręgowego wartość przedmiotu zaskarżenia, zarówno w apelacji, jak i w postępowaniu kasacyjnym winna zostać obliczona jako dwunastokrotność różnicy pomiędzy kwotą wynagrodzenia zasądzoną na rzecz powódki przez Sąd pierwszej instancji, a kwotą

wynagrodzenia, którego powódka dochodziła pozwem (682 zł x 12 miesięcy), co stanowi kwotę 8.184 zł, zgodnie z pierwotnym wyliczeniem wartości przedmiotu zaskarżenia. Zatem ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia niższą niż 10.000 zł Sąd uznał skargę kasacyjną za niedopuszczalną.

W zażaleniu na to postanowienie powódka domagała się jego uchylenia wskazując na naruszenie następujących przepisów postępowania: 1/ art. 26 k.p.c. w związku z art. 368 § 2 k.p.c. w związku z art. 398 k.p.c. przez ponowne zbadanie wartości przedmiotu zaskarżenia, mimo jego uprzedniego ustalenia postanowieniem z dnia 3 lutego 2010 r. w sposób określony w art. 25 k.p.c., 2/ art. 358 w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c. przez odrzucenie skargi kasacyjnej na podstawie ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 8.184 zł, mimo związania Sądu własnym postanowieniem z dnia 3 lutego 2010 r. ustalającym wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 11.496 zł, które nie zostało uchylone, 3/ art. 328 § 2 w związku z art. 361 k.p.c. przez uzasadnienie zaskarżonego postanowienia w oparciu o nieprawdziwą tezę o prawidłowym ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 8.184 zł w postanowieniu z dnia 13 maja 2010 r. i nieprawidłowym ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 11.496 zł w postanowieniu z dnia 3 lutego 2010 r., 4/ art. 398² § 1 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na odrzuceniu skargi kasacyjnej z uwagi na ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia poniżej kwoty 10.000 zł, podczas gdy przekracza ona tę kwot.

Wnosząca zażalenie wskazała, że zarówno z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 listopada 2010 r. II PZ 13/09 uchylającego postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 13 maja 2009 r., jak i z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2010 r. II PK 48/10, zwracającego Sądowi Okręgowemu akta celem sprawdzenia przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną, nie wynika jakoby Sąd Najwyższy „przypadkowo” Sądowi Okręgowemu (...), iż ten prawidłowo obliczył wartość przedmiotu zaskarżenia postanowieniem z dnia 13.05.2009. - na kwotę 8.184 zł”. Stąd dziwi twierdzenie Sądu Okręgowego, że wartość przedmiotu zaskarżenia ustalona w postanowieniu z dnia 13 maja 2009 r. na 8.184 zł jest prawidłowa, a jego uchylenie przez Sąd Najwyższy wynikało z wyłącznie „niewłaściwego uzasadnienia rozstrzygnięcia w tym zakresie”. Trudno również doszukać się

związku między rzekomo prawidłowym obliczeniem w postanowieniu z dnia 13 maja 2009 r. wartości przedmiotu zaskarżenia, które jedynie zostało „niewłaściwie uzasadnione” - a sposobem następczego ustalenia w postanowieniu z dnia 3 lutego 2010 r. wartości przedmiotu zaskarżenia, rzekomo nieprawidłowo, na kwotę 11.496 zł. Zdaniem skarżącej „jest całkowicie niejasne, w jaki sposób odrzucenie skargi kasacyjnej postanowieniem z dnia 13.05.2009. miałyby skutkować nieprawidłowym określeniem wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną w postanowieniu Sądu Okręgowego z dnia 03.02.2010.”

Ponadto wnosząca zażalenie podkreśliła, że w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego z dnia 26 marca 2008 r., co potwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 listopada 2009 r. uchylającym postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 13 maja 2009 r., mowa jest dochodzeniu pozwem kwoty 1.500 zł netto, podczas gdy w zaskarżonym postanowieniu Sąd Okręgowy odnosi się do kwoty 1.500 zł brutto, w żaden sposób nie uzasadniając zmiany swojego stanowiska.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie decydujące znaczenie miało postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2009 r. uchylające „pierwsze” postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 marca 2008 r. Sentencja wymienionego postanowienia Sądu Najwyższego ma charakter reformatoryjny, tj. prawomocnie i definitywnie uchylający wymienione postanowienie Sądu drugiej instancji o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Wprawdzie w uzasadnieniu wskazanego postanowienia Sądu Najwyższego niefortunnie została podana podstawa prawna jego wydania „art. 398¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.”, adekwatna do oddalenia zażalenia, a nie do uchylenia reformatoryjnego zaskarżonego postanowienia, jednakże z uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego wynika brak „akceptacji” tego Sądu do „pozbawienia strony prawa do wniesienia skargi kasacyjnej”. Dlatego wobec decydującej wartości reformatoryjnej sentencji postanowienia okoliczności te prowadziły do skierowania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej do rozpoznania w ramach przedsądu przez Sąd Najwyższy. W dalszej konsekwencji i na gruncie prawomocnego i definitywnego postanowienia Sądu Najwyższego z dnia

10 listopada 2009 r. uchylającego postanowienie Sądu drugiej instancji z dnia 13 maja 2009 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej, wadliwe i niedopuszczalne - w ocenie składu orzekającego - było dalsze sprawdzanie wartości przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia na wniosek pełnomocnika strony pozwanej postanowieniem Sądu drugiej instancji z dnia 3 lutego 2010 r., który ustalił wartość przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia „na kwotę 11.496 zł” (k. 559). Wywołało to kolejną i „niespodziewaną” reakcję Sądu Najwyższego, który postanowieniem z dnia 26 maja 2010 r., II PK 48/10, zwrócił akta sprawy Sądowi Okręgowemu „celem sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną”, co doprowadziło do wydania przez ten Sąd Okręgowy kolejnego postanowienia z dnia 11 czerwca 2010 r., ustalającego inną wartość przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia - tym razem „na kwotę 8.184 zł” (k. 567), bez uchylenia postanowienia z dnia 3 lutego 2010 r., a także do wydania zaskarżonego ponownego postanowienia z dnia 14 czerwca 2010 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej i to w sytuacji, gdy w obiegu jurydycznym rozpoznawanej sprawy pozostają dwa orzeczenia Sądu drugiej instancji ustalające rozbieżnie różne wartości tego samego przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia (w różnych kwotach 11.496 zł - postanowienie z dnia 3 lutego 2010 r. oraz 8.184 zł - postanowienie z dnia 11 czerwca 2010 r.).

W celu rozwikłania ujawnionego chaosu judykacyjnego Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, uznając, że o dopuszczalności wniesionej skargi kasacyjnej przesądzało postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2009 r., które reformatoryjnie uchylało („pierwsze”) postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 marca 2008 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Ponadto i dla porządku - w ocenie składu orzekającego, wartość przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia w części wyroku Sądu drugiej instancji oddalającego apelację powódki stanowi suma spornych wynagrodzeń za cały czas pozostawania bez pracy od dnia uznanego za niezgodne z prawem natychmiastowe rozwiązanie stosunku pracy, tj. od dnia doręczenia powódce pisma o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia „do dnia podjęcia pracy przez powódkę” wskutek wykonania prawomocnego orzeczenia o przywróceniu do pracy (por. postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 5 sierpnia 2009 r., VI p .../06, w przedmiocie wykładni pkt 2 wyroku tego Sądu Rejonowego z dnia 27 sierpnia 2007

r.), co w każdym razie prowadzi do wyliczenia wartości przedmiotu apelacyjnego i kasacyjnego zaskarżenia w kwocie oczywiście wyższej niż dziesięć tysięcy złotych (art. 19 k.p.c.). Jedynie w sprawie o przywrócenie do pracy wartość przedmiotu sporu dotyczącego rozwiązania stosunku pracy na czas nieokreślony stanowi suma wynagrodzenia za okres jednego roku (art. 23¹ k.p.c.). Natomiast w odrębnej od przywrócenia do pracy sprawie o zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, które przysługuje pod warunkiem podjęcia pracy w wyniku orzeczenia o przywróceniu do pracy (art. 47 k.p.), wartość przedmiotu sporu i przedmiotu zaskarżenia stanowi suma zasądzonych kwot wynagrodzeń za czas pozostawania bez pracy. Roszczenie o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, które jest zasądzone pod warunkiem podjęcia pracy w wyniku przywrócenia do pracy (art. 47 k.p.), ma charakter odrębny i niezależny od roszczenia o przywrócenie do pracy i tylko w judykaturze przyjęła się możliwość i dopuszczalność równoczesnego wydania wyroku przywracającego do pracy wraz z warunkowym zasądzeniem roszczenia o wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy i pod warunkiem podjęcia pracy w wyniku przywrócenia do pracy (art. 47 k.p.).